

LATVIŠKAIS

Dace Rukšāne

LAIMES
KODS

158(035)
Ru 404

Dace Rukšāne
LATVISKAIS LAIMES KODS

Guntas Plotkas dizains

Apgāds Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projekta vadītāja *Meldra Āboliņa*
Redaktore *Ilze Vācere*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA,
K. Valdemāra iela 6, Rīga, LV-1010,
R-350.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs.
Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana
ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu
ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Dace Rukšāne, 2017
© Izdevums, literārā apdare, mākslinieciskais noformējums,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2017
ISBN 978-9934-0-7281-9

SATURS

Ievads	6
Salnu un sala mēnesis novembris	12
Vilku un svētku mēnesis decembris	30
Ziemas un sala mēnesis janvāris	50
Sveču un puteņu mēnesis februāris	70
Sērsnu un baložu mēnesis marts	88
Sulu mēnesis aprīlis	106
Lapu un sējasmēnesis maijs	122
Ziedu, zāļu un papuves mēnesis jūnijs	142
Siena un liepu mēnesis jūlijs	162
Rudzu mēnesis augusts	180
Viršu un silu mēnesis septembris	198
Veļu un zemliku mēnesis oktobris	220

IEVADS

Cik bieži tu esi sev vaicājis, kas ir laime? Kā to iegūt? Vai laimes sajūtu sniedz absolūts miers un harmonija vai, gluži otrādi, traki, gaisā parauti piedzīvojumi? Gadu gaitā man ar laimi ir bijušas visdažādākās attiecības un drāmas: reizēm laime prasījusi lielu darbu un piepūli, reizēm – nākusi viegli un mierīgi, bet ir bijuši arī tādi brīži, kad negaidīti attopos iemesta pašā laimes viducī ar sajūsmā pavērtu muti un prieka asarām acīs. Man šīs pēkšņās laimes sajūtas pārsvarā saistās ar dabu – zaļais stars saulrietā pie jūras, labi noaudzis un pašpārlicināts vilks, kas zogas gar manu pagalma malu, vītollapu smarža Gaujmalā. Jā, mēs esam dažādi – raibāki par dzeņa vēderu, un katram tās sajūtas izdodas atrast citur, bet noteikti jābūt kaut kam tādām, kas iesveļ laimes liesmu mūsos visos, vai ne? Mūsos, latviešos, kurus vieno ne tikai kopīga ģeogrāfija, bet arī tradīcijas, vēsture, kultūra un mentalitāte. Kāds teiks, ka dzīvei jābūt kā lupatu deķim, citam tuvāks zebras svītrojums, bet vēl kādam labpatiks lēkāt kā pa vilņiem. Lai cik atšķirīga būtu uztvere, mums tomēr ir arī daudz kopīgā.

Tuvojoties Latvijas simtgadei, man šķita interesanti padomāt, kur smeļamies laimi, jo īpaši tāpēc, ka kopš 2012. gada Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO) veido pasaules laimes indeksu un sarindo tajā valstis

pēc datiem, kas iegūti, aptaujās vērtējot aprūpi, brīvību, dāsnumu, godīgumu, veselību, ienākumus, uzticību, labu pārvaldi, iespēju paļauties grūtībās un citus kritērijus. 2017. gadā Latvija ieņēma 54. vietu 155 valstu konkurencē, un tas ir par 14 vietām augstāk nekā 2016. gadā. Mēs kļūstam arvien laimīgāki un ar šo lēcienu esam sasnieguši otro straujāko laimīguma pieaugumu visu valstu vidū. Manuprāt, mūsu drūmajai un noslēgtajai dabai, kuru veidojusi gan okupācijas gadu nežēlīgā vēsture, gan mainīgie un bieži vien skarbie laikapstākļi, kas gada lielāko daļu spiež mūs vīstīties mēteļos un siltās šallēs, gan pašreizējā sociālekonomiskā situācija, tas ir varens sasniegums. Protams, kurš gan negribētu būt tik laimīgs kā dāņi vai norvēģi, kas pļivinās saraksta augšgalā un dāsni dalās ar savām laimes formulām, taču mums viss vēl priekšā. Par to esmu pārliecināta.

Latvijā ir tik daudz lietu, notikumu un apstākļu, kas mūs var darīt laimīgus. Rakstot grāmatu, bija ārkārtīgi grūti izvēlēties, kam dot priekšroku. Domāju pati, konsultējos ar ģimeni un draugiem, skatījos, kas notiek man apkārt. Kopumā esmu aprakstījusi sešdesmit dažādus latvieša dzīves mirkļus, kas mūs raksturo un veicina prieku, aktivitāti, saulainumu un galu galā laimi. Centos paturēt prātā atziņu, ka dzīve ir nepārtraukts brīnums un vajag tikai ieskatīties mazliet ciešāk, lai šo brīnumu pamanītu arī ikdienā.

Lai būtu vieglāk orientēties, sadalīju šos sešdesmit dzīves mirkļus vienmērīgi pa mēnešiem – katru mēnesi

pieci. Tad nu iedomājos: ja kādu nedēļu šķiet, ka dzīve ir garlaicīga vai mākoņi virs galvas savilkušies pārāk biezi, ieskaties šajā grāmatā un apdomā, ko vēl var izdarīt, lai iekrāsotu savu dienu.

Savās fantāzijās redzu, kā pēc simts gadiem šo “laimes kodu” bibliotēkā paņem rokās mūsu mazmazmazzbērnī un, iepletuši acis, brīnās – kas gan mūsu senčus darīja laimīgus tad, kad Latvijai bija tikai simts gadi? Kas no šī saraksta būs saglabājies, kas aizgājis pa vēstures aizaugušo taku? Vai cilvēki joprojām parkos spēlēs šahu? Vai lies sveces un darinās tautastērpus? Vai Dziesmu svētkos dziedāsim mēs paši vai arī to darīs roboti?

Lai vai kā, mūsu Latvijai nākamgad novembrī aprit apaļi simts, un tieši tāpēc es nolēmu šo grāmatu sākt ar novembri – ar mums visiem nozīmīgu svētku laiku. Ceru, ka turpmākajās lappusēs atradīsiet gan sev jau tuvas nodarbes, gan labas idejas, ko būtu vērts iepīt dienu ritmā.

Dzīve ir nepārtraukts brīnums.

